

Temamøde

Kommunalbestyrelsen den 8. oktober 2024

Informationsmøde om kønsidentitet hos børn og unge

Dagsorden

1. Indledning
v. Borgmester, Kasper Bjerregaard
2. Introduktion til temaet 'kønsidentitet'
v. Velfærdsdirektør, Lene Mehlsen Thomsen
3. Aktuel praksis hos sundhedsplejen i
Norddjurs Kommune
v. Børne- og Familiechef, Mette Koudal
4. Spørgsmål
v. Lene Mehlsen Thomsen og Mette Koudal
5. Afrunding
v. Borgmester, Kasper Bjerregaard

1. Indledning

v. Borgmester, Kasper Bjerregaard

2. Introduktion til temaet 'kønsidentitet'

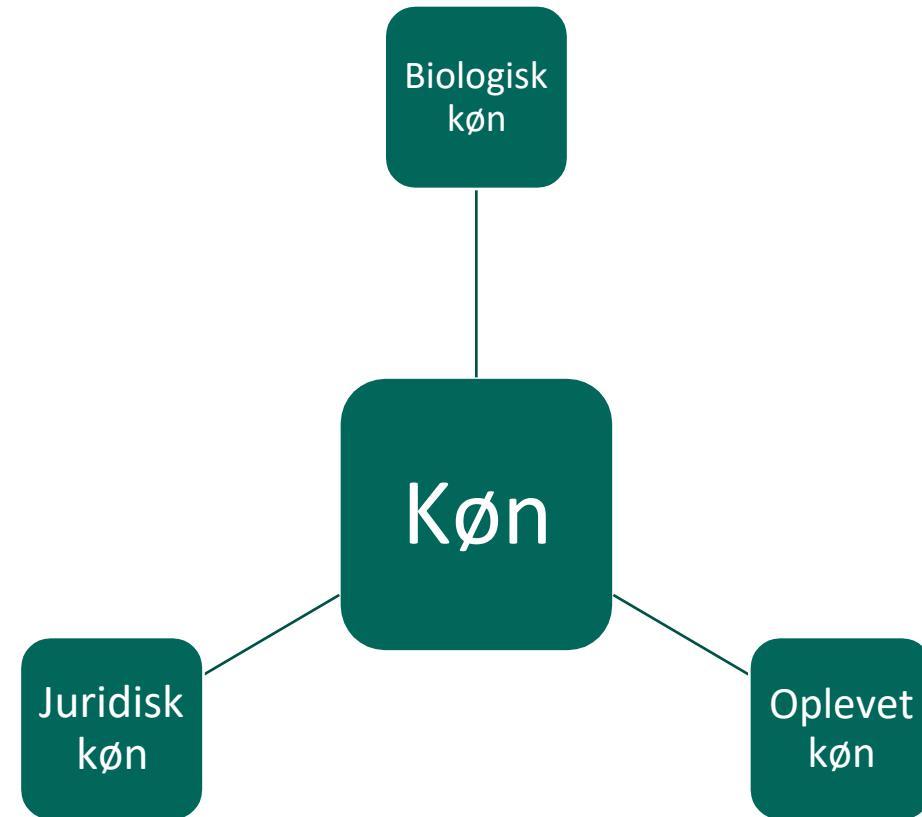
Hvad er køn?

Køn gennemsyrrer hele vores eksistens, vores væsen.

På dansk har vi alene begrebet 'Køn', mens man på engelsk skelner mellem 'Sex' og 'Gender'.

Den biologiske kønsudvikling er kompleks.

Men faktisk starter vi alle ud helt ens, alle med potentialet til at udvikle maskuline eller feminine træk.

Hvad er kønsidentitet?

Definitioner:

- Kønsidentitet handler om en persons oplevelse af eget køn. Den kan være i overensstemmelse med det biologiske køn ved fødslen (cis-kønnet) eller forskellig fra det (transkønnet)
- For nogle kan kønsidentitet være flydende, dvs. de ikke nødvendigvis identificerer sig som udelukkende mand eller kvinde (non-binær)
- Kønsidentitet er en personlig og individuel oplevelse, som kan udvikle sig over tid.

Hvad er kønsinkongruens?

Definitioner:

- **Kønsinkongruens:** Vedvarende og markant uoverensstemmelse mellem tildelt- og oplevet køn

Børn og unges udvikling af kønsidentitet

- Børn begynder typisk at forstå deres køn omkring 3-års alderen
- For nogle unge kan der opstå spørgsmål og usikkerheder om deres kønsidentitet i puberteten
- Det er vigtigt, at børn og unge føler sig trygge ved at udforske deres kønsidentitet i et støttende miljø, hvor de bliver mødt med åbenhed og forståelse.

Forekomst af tvivl om kønsidentitet (kønsinkongruens)

Nationalt

- Omkring 0,5-2% af den danske befolkning oplever kønsinkongruens nationalt (Kilde: Sundhed.dk, 2023)
- Aktuell udvikling: Øget åbenhed og viden i samfundet om kønsidentitet (primært hos voksne, men forskning på børne- og ungeområdet i en dansk kontekst er under udvikling)

Norddjurs Kommune

- Sundhedsplejen har ikke modtaget henvendelser vedr. tvivl om kønsidentitet, men er parat til at yde støtte og indgå i dialog, hvis behovet opstår.

Aktuel dansk forskning om kønsidentitet hos børn og unge

Forskning er i opstartsfase

Meget af den nuværende forskning om kønsidentitet hos børn og unge er stadig i sine tidlige faser (Kilde: VIVE)

Nyt projekt fra Rambøll

Rambøll arbejder på et forskningsprojekt støttet af Sundhedsstyrelsen, men projektet er fortsat under udvikling (Kilde: Sundhedsstyrelsen, august 2024)

Fokus på særlige grupper

Mange forskningsprojekter fokuserer på specifikke grupper, fx børn og unge med autisme (Kilde: Metodecenteret)

Begrænset forskning i Danmark

Den eksisterende danske forskning om kønsidentitet har primært fokus på voksne over 25 år (Kilde: udtalelse fra forsker ved VIVE)

Sundhedsstyrelsens retningslinjer for kommuners arbejde med kønsidentitet hos børn og unge

- Børn og unge under 18 år har ret til at opsøge sundhedsplejersken eller egen læge uden forældresamtykke
- Sundhedsplejen kan tilbyde rådgivning og afklaring ved spørgsmål om kønsidentitet
- Der findes ingen specifikke retningslinjer for kommunernes arbejde med kønsidentitet - hver kommune fastlægger egen praksis
- Sundhedsstyrelsen udarbejder en vejledende pjece til regionerne, som forventes i høring oktober/november 2024.
- Vejledningen vil ikke indeholde anbefalinger eller anvisninger til, hvordan kommunerne håndterer kønsidentitet
- Norddjurs Kommune har pt. ingen registreret efterspørgsel på rådgivning vedrørende kønsidentitet.

Opgavefordeling

Kommune	CPR-kontoret	Sundhedsvæsenet
<p>Sundhedsplejen</p> <ul style="list-style-type: none">• Børn og unge under 18 år har ret til at opsøge sundhedsplejersken eller egen læge uden forældresamtykke• Sundhedsplejen kan tilbyde rådgivning og afklaring ved spørgsmål om kønsidentitet• Sundhedsplejersker kan henvise børn, unge og familier til at kontakte egen læge, hvis der ønskes et udredningsforløb - som altid afgøres ud fra en lægefaglig vurdering. <p>(Kilde: Sundhedsstyrelsen, link: https://www.sst.dk/da/Borger/Seksuel-sundhed-seksualitet-og-koensidentitet/K%C3%B8nsidentitet-og-k%C3%B8nsskifte/Koensmodificerende-behandling)</p>	<p>Ændring af CPR-nummer (Juridisk kønsskifte)</p> <p>I medfør af CPR-lovens § 3, stk. 7, 1. og 2. pkt., tildeler Digitaliseringsministeriet efter skriftlig ansøgning nyt personnummer til en person, som oplever sig som tilhørende det andet køn (juridisk kønsskifte).</p> <p>https://www.cpr.dk/borgere/kan-jeg-faa-et-nyt-personnummer/juridisk-koensskifte-transkoennede)</p>	<ul style="list-style-type: none">• Børn og unge under 18 år, har altid ret til at opsøge sundhedsplejersken eller læge på egen hånd• Behandlingstilbud afgøres altid ud fra en lægefaglig vurdering• Sundhedsfaglig hjælp kan omfatte samtaler og evt. udredningsforløb• Egen læge (eller en anden hospitalsafdeling), kan henvise til et center for kønsidentitet med henblik på udredning og behandling• Eventuelt kan der tilbydes kønsmodificerende behandling på et højt specialiseret center for kønsidentitet <p>Behandlingssteder</p> <p>For voksne findes der tre højt specialiserede centre i Danmark:</p> <p>Center for Kønsidentitet (CKI), Rigshospitalet Center for Kønsidentitet, Odense Universitetshospital (CKIO) og Center for Kønsidentitet, Aalborg Universitetshospital (CfK).</p> <p>For børn og unge findes der ét højt specialiseret center i Danmark:</p> <p>Børne/ungeteamet ved Sexologisk Klinik, Børne- og Ungepsykiatrisk Center, København og Afdeling for Vækst og Reproduktion, Rigshospitalet. (https://www.sst.dk/da/Borger/Seksuel-sundhed-seksualitet-og-koensidentitet/K%C3%B8nsidentitet-og-k%C3%B8nsskifte/Koensmodificerende-behandling)</p>

3. Aktuel praksis hos sundhedsplejen i Norddjurs Kommune

Sundhedsplejens praksis i Norddjurs Kommune

- Sundhedsplejen hjælper familier ud fra deres aktuelle situation
- Indsatsen inkluderer samtale, vejledning, rådgivning og behandling
- Sundhedsplejen arbejder med at skabe et trygt rum, hvor børn og unge kan tale om de ting, der fylder hos dem
- Sundhedsplejen holder sig løbende opdateret på ny viden og forskning inden for kønsidentitet for at kunne rådgive bedst muligt
- Sundhedsplejersker må ikke undgå problematikker, men skal anvende den mest opdaterede viden, selvom litteraturen er sparsom.

Kilde: Sundhedsplejens praksis er udarbejdet af forvaltningen ud fra sundhedsloven og direktiver fra Sundhedsstyrelsen. Jf. Sundhedsstyrelsen har kommuner frihed til at udvikle egne retningslinjer for praksis inden for kønsidentitet.

Forvaltningen har august 2024 været i kontakt med Sundhedsstyrelsen, hvis anbefalinger understøtter den nuværende praksis i sundhedsplejen i Norddjurs Kommune.

Direkte mail til afdeling for kønsidentitet hos Sundhedsstyrelsen: sstsymp@sst.dk

Sundhedsplejens lovpligtige besøg

- Graviditets besøg (ikke lovpligtigt men NDK tilbyder, også til flergangs gravide)
 - Etableringsbesøg i løbet af de første 7 dage (i NDK 3-4 dagen)
 - 8. ugers besøg
 - 5 mdr. besøg
 - 8-10 mdr. besøg
 - Behovs besøg
-
- 0. klasse
 - 5. klasse
 - 8-9. klasse
 - Behovssamtaler
-
- Besøg og samtaler hvor kønsidentitet kan være et emne*

Kilde: Sundhedsplejens praksis er udarbejdet af forvaltningen ud fra sundhedsloven og direktiver fra Sundhedsstyrelsen. Jf. Sundhedsstyrelsen har kommuner frihed til at udvikle egne retningslinjer for praksis inden for kønsidentitet.

Sundhedsplejens aktuelle praksis indenfor emnet kønsidentitet i Norddjurs Kommune

5. Klasse

- Pubertetsundervisning på klassen
- Temaer: Grænser, kroppens udvikling, forskellighed mm.
- Der lægges i undervisningen vægt på, at alle er forskellige, udvikler sig forskelligt, og oplever forskellige ting

Samtaleemnerne kan være:

- At man tildeles et biologisk køn ved fødslen, men at det kan være forskelligt, hvad man føler sig som / identificerer sig som
- Fysiologiske og følelsesmæssige forandringer i kroppen i puberteten- både de fælles og de kønsbestemte

8. Klasse

- Temadag i samarbejde med SSP, hvor de unge besøger forskellige workshops om unge og seksualitet
- Temaer: "Den første gang", kønssygdomme, seksuelle dilemmaer, samtykke mm.

Se Sundhedsplejens tilbud på:
<https://norddjurs.dk/borger-og-selvbetjening/boern-unge-og-familie/sundhedsplejen>

Konkret arbejde med kønsidentitet i Sundhedsplejen

- Køn får plads i undervisningen, hvis det er det, der fylder for børnene. Undervisningen tilrettelægges, så den er vedkommende for det enkelte barn / ung
- I spørgeskemaet i 5. og 8. klasse spørges der ind til, hvordan barnet/ den unge har det med sin krop og om barnet/ den unge har spørgsmål til sin pubertet / seksualitet.

Kilde: Sundhedsplejens praksis er udarbejdet af forvaltningen ud fra sundhedsloven og direktiver fra Sundhedsstyrelsen. Jf. Sundhedsstyrelsen har kommuner frihed til at udvikle egne retningslinjer for praksis inden for kønsidentitet.

Forvaltningen har august 2024 været i kontakt med Sundhedsstyrelsen, hvis anbefalinger understøtter den nuværende praksis i sundhedsplejen i Norddjurs Kommune.

Direkte mail til afdeling for kønsidentitet hos Sundhedsstyrelsen: sstsyyp@sst.dk

4. Spørgsmål

5. Afrunding